

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13124

A KINDERSHE MELUKHE

Dovid Pliskin

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

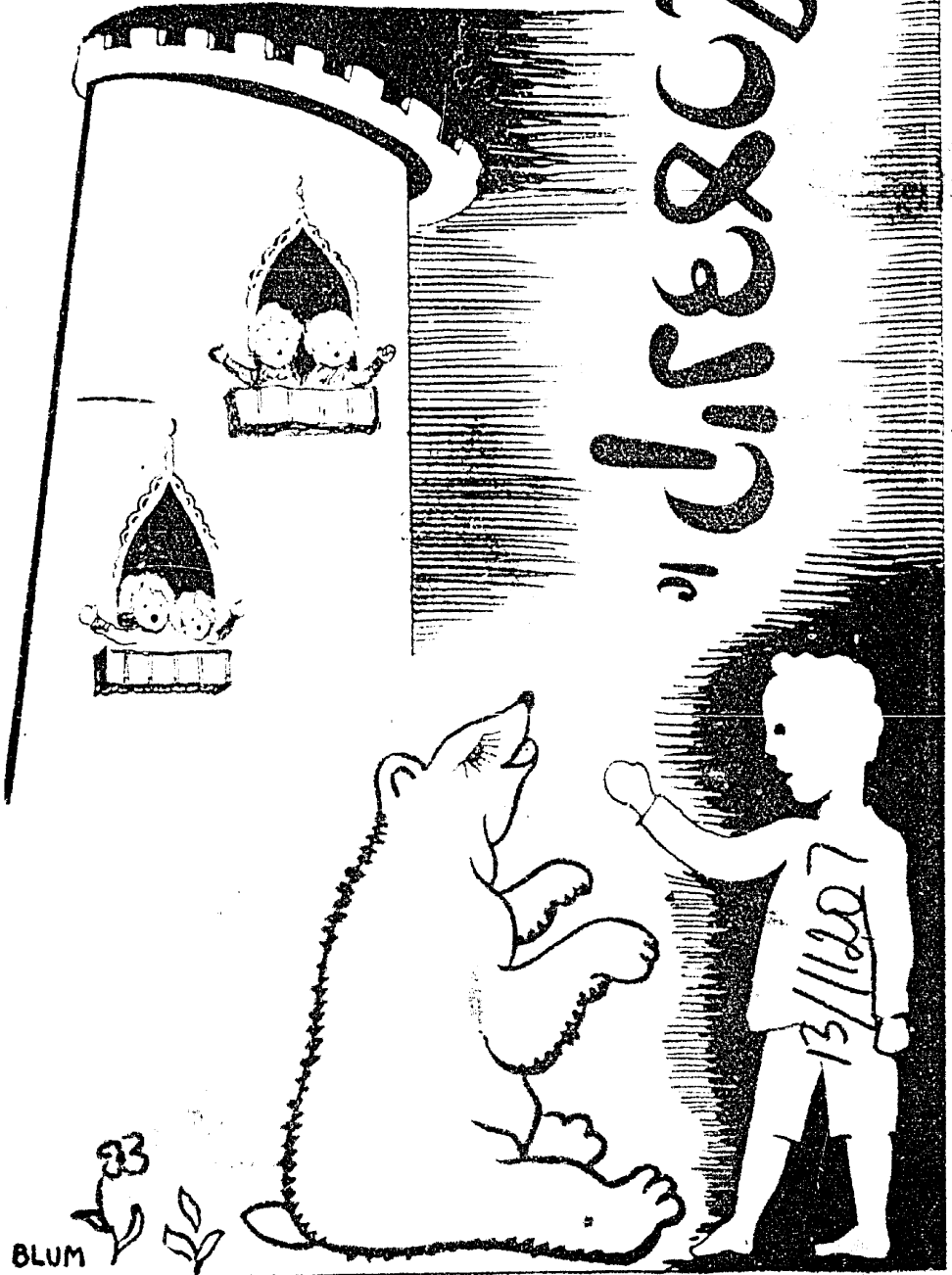
The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

דאוויד פליסקין

א. מאַלבוך

קעניג פון קעניג

BLUM

33

הילע זעצייכנט פון ש. בלום.

דאָוויד פליסקין

א
קינדערשע
מעלוכע

אַענפּראַלע ייִדישע פּובליאַסיעס
אַון פּרעסע אַרבייטן

אַרויסגעגעבן דורך די צוגאַב-שולן
בײַ-דער געז. „פּרײַנט פּון אַרבעטער-קינד“
פּאַריז 1937

צענטראלע יידישע ביבליאטעק
אין פּרעסע אַרבייט

א קינדערשע מעלובע.

ווייסט איר גאר וואס, ליבע קינדער? —
זאגט אונדז באווערטע מענוכע —
קינדער! לאמיר ווערן גרינדער
פון א קינדערשער מעלובע.

אויפן פעלד, אין גראז, אט דא,
אויף די גרינע לאנקעס פרייע;
זון איז דא, דער הימל — בלאַ
סיבלאזט א ווינטל — א מעכטיגע.

מארגארטקעס און רומיאנעק,
קארן-בלימלעך — פונדערווייט.
קינדערלעך, עס איז א טייניג
צו פארברענגען דא די צייט.

זעצט זיך אלע אויס צוזאמען
אויפן גראז, איך זונען-שיין.
צווישן הויכע בוימער-שטאמען —
זאגט, וואס קען נאך בעסער זיין?

דא איז גוט זיך צו פארברענגען
און מיר מאכן דא א היים.
בערל וועט די פאן אויפהענגען
אויפן העכסטן שפיץ פון בוים.

און דו, גיטל, וועסט אויסלייגן
מישמעכלעך פאר יעדן גרייט.
ביילע מיט די שווארצע אויגן
וועט פאר יעדן שניידן ברויט.

אויף די פעלדער, ליבע, קינדער,
עסט מען גוט, מיט אפעמיט.
זאגט נאר קינדער, יונגע גרינדער,
זענט איר מאסקים אדער ניט?

הילכן יונגע קינדער - שטימען
אלע מיט אן ענטפער: באַלד!
און די עכאם זיך צעשווימען
אין דער לופט ווו, טיף אין וואַלד.

אלע — פאר און קיינער — קעגן,
אלע דארפן זון און לופט.
אלע גייען מיר אויף וועגן,
וון דאס יונגע לעבן רופט.

וואָס מיר זיינען, זיינען מיר.

איינס, צוויי, דריי, פיר
וואָס מיר זיינען, זיינען מיר.
זיינען מיר דאָך וואָס מיר זיינען.
קליינע פונקען, וועלכע שיינען.
פונקען, גליענדיק צוזאמען
ווערן שמענדיק גרויסע פלאַמען.
פלאַמען וועלן מיר פאַרבלייבן
יעדן כווישעך צו פאַרטרייבן.
איינס, צוויי, דריי, פיר
וואָס מיר זיינען, זיינען מיר.

איינס, צוויי, דריי, פיר
אַבער קינדער זיינען מיר.
ווי די רינגען אין אַ קייט
אַלע קינדער פֿון דער נויט;
אַן אַ שוץ און אַן אַ קלייד,
אַפּט אויך -- אַן אַ שטיקל ברויט.
ווען-- מיר וועלן ווערן גרויס,
וועלן מיר אין קאַמף אַרויס.
איינס, צוויי, דריי, פיר
אַבער קינדער זיינען מיר.

גוטע קינדער.

גוטע קינדער הערן אויס,
וואָס טאַטע - מאַמע זאָגן.
וואַקסן אַלע שטאַרק און גרויס,
קענען וועלטן איבערטראַגן.

עסן טאַמיד צו דער צייט,
גייען פרי אין אַוונט שלאָפן
און זיי ווערן גרויסע לייט,
קעמפער, דענקער, פּילאָזאָפּן;

און זיי לערנען און פאַרשטייען,
און זיי פאַרשן און זיי פּרעגן
און די אַלע קינדער גייען
אויפן שליאַך פון נייע וועגן.

יידיש.

אלעק, ביים, גימל, דאלעד,
הערט, ווי שיין דער אלעק-ביים איז.
קינדער, מאכט דא נים קיין סאלאד
פון דעם יידיש מיט פראנצויזיש.

יידיש דארף מען רעדן ריכטיק,
דעמאלט וועט איר טאן א פולע.
יידיש דארף זיין ריין און ציכטיק,
ווי א קינד, וואס גייט אין שולע.

הערט דעם טאטן מיט דער מאמען,
הערט זיי רעדן ביידן.
שמעלט די ווערטער גוט צוזאמען,
וועט איר קענען רעדן.

ריינעם יידיש זאלט איר רעדן
און איר זאלט אין זינען האבן
ווען איר הערט אין שטוב דעם זידן
רעדן יידיש צו דער באבען.

אייער שפראך דארף זיין א ריינע,
פרעמדע ווערמער נישט צו נעמען.
יידיש איז א שפראך א שיינע,
יידיש דארף זיך גארנישט שעמען.

א געלע הון, א רויטער האן.

א געלע הון, א רויטער האן
זיצן אין א שטאל אויף שטרוי.
זאגט די הון דעם האן אזוי:
וועסט נישט האבן וואס צו מאן!

די נאכט איז לאנג, און שווארץ, און קאלט,
א כוישער קריכט דורך יעדן שפאלט,
אינדרויסן ווינטן בייזע ווייען.
ווייסטו וואס איך וועל דיר זאגן?
היינט, מיר דוכט, וועט שוין נישט מאגן
און דו וועסט שוין היינט נישט קרייען.

— ליבע הון! — זאגט שטאלץ דער האן —
נישט דייגע און נישט טראכט,
יעדער מארגן, וואס קומט אן,
קעמפט מיט יעדער נאכט.

דארפסט, מיין ליבע הון, נישט קלערן,
באלד וועט קלאר און ליכטיק ווערן! —
טרייסט דער האן די הון.
כמארעס נאכטיקע פארגייען,
איך וועל ווידער הילכיק קרייען
און וועל ברענגען דא די זון.

א רויטער האָן, א שוואַרצע קו.

אין א דאָרף, אין מאַרגן פרי
שטייט אַ שטאַל פון פּערד און קי
און אין שטאַל — די הינער-שטייגן שטייען.
שמעלט זיך אויף אַ רויטער האָן,
און אַ האָן — וואָס קען ער טאָן? —
הויבט ער אָן צו קרייען.

הויבט זיך אויף אַ שוואַרצע קו
מיט אַן אויסגעצויגן מו,
רעוועט מיט אַ פעטן גוידער:
בוצפעדיקער האָן, אַ דו!
דו קומסט שמערן אונזער רוי,
טאָג פאַר טאָג קעסיידער.

מיט די פליגלען אויסגעשפּרייט
און דיין קאַס — צעפאַכעט רויט,
ווי אַ רויט צעפלאַטערט פענדל;
קרייעסטו אויף יעדן ראָג,
וועקסט די וועלט אַיעדן טאָג —
דו הינערשער מענאַכעם-מענדל.

קוקירעקיון קוקירעקיון —
ענטפערט אפ דער האז די קו
מיט א קריי פון שטייגן אפן —
עד, בעהיימע, שווארצע דו,
פאר דיין זעט און פאר דיין רן
ווילסטו, אז די וועלט זאל שלאפן?

קוקירעקיון קוקירעקיון —
קיינער פאלגט דער פעטער קו —
קרייעט הויך פון ווייט דער האז —
ווען שטראלן ליכטיקע זיך וועבן,
מוז איך וועקן אונזער לעבן
פארן מארגן, וואס קומט אן.

קאמער, קאמער, קאמער-הויז.

קאמער, קאמער, קאמער-הויז
שפילט א קאץ זיך מיט א מויז.
לויפט די מויז אדורכן טיר
און די קאץ — זי שפרינגט נאך איר.

לויפט די מויז אויף גיך, מיט שרעק,
לויפט וואס ניכער קען נישט זיין.
גיט זיך ערגעץ א פארשמעק,
קריכט ווו אין א לאך אריין.

שטייט די קאץ און ווארט און קוקט,
מיט די וואנסעס אויפגעשמעלט
און די מויז — אין לאך פאררוקט,
לאכט זי פון דער קאץ און קוועלט.

גיט די קאץ שוין ביז א קראץ
מיט דער לאפקע אין דער לאך.
זאגט די מויז: דו נאריש קאץ,
שטיי און קראץ א גאנצע וואך.

קרען אביסל, קרען א סער,
איך בין זיכער און האב דו.
דו ביסט שמערק און איך בין שוועך —
ווייל איך לעבן, פונקט ווי דו.

פליט א קרוליק.

פליט א קרוליקל פארביי,
גיט א שפרונג און פליט אוועק,
ווי צעשטויבטער דינער בליי,
ליגן נעפלן אויפן וועג.

פליען קראען און זיי פאכען
גאנצע מאכנעם מיט געשריי, —
אין א מיטן אינדערוואכן
איז א כאסענע בא זיי.

פליען זיי אין רוים אין גרויען
און זיי קראקען הויך פון אויבן,
מיאז נאוועמבער פאר די קראען,
מאי איז פאר די טויבן.

א קרוליק און אן אינדיק

א קרוליקל מיט שווארצע פלעקן.
שטיל אין גרויליכן באגין,
הויבט זיך אן פארטאג צו וועקן.
קוקט מיט אויגן ווי בורשטין,

קוקט אין שטאל אזוי ווי שמענדיק,
שלאפן פערד, עם שלאפן קי,
און ער זעט נאר בלויז אן אינדיק,
שטייט און בלאזט זיך אזוי פרי.

פארט אויף פליגל ווי אויף רעדער,
אויפגעחויבן שטאלץ דעם קאפ,
אויפגעבלאזן יעדע פעדער,
באמבעלט אויפן האלז דער קראפ,

מיטן בלויען שנויץ ער בלאזט זיך,
האלדערט ער די גאנצע צייט,
וואו מען וויל און וואו עס לאזט זיך,
פליט א גענעץ פון דער ווייט.

האלדער, האלדער, האלדער, האלדער,
האלדערט ער אין דעם באגין;
זאגט דער קרוליק: אינדיק, מאל דיר,
קיינער האט דיך גיט אין זין.

צוויי הינט.

זיצט אַמאַל מײן ליבער זיידע,
ביי אַ מײפּעֶד שׂמײל פּאַרטראַכט,
דורכן פּענסטעֶד שׂמראַלן רױטע,
פּאַלן אויפן מיט פּאַרנאַכט.

זאַגט דער זיידע: קום, מײן קינד,
ווילסט אַ מײסע הערן?
הער אַ מײסע. פון צוויי הינט,
ווי צוויי גרויסע בערן;

וואוינט אַ פּאַרעץ אין אַ הויף,
לאַזט דער פּאַרעץ זיך שפּאַצירן,
יאַגן זיינע הינט אין לויף,
אויף די וועגן אויסצושפירן.

אַנהויב ווינטער, האַרבסטיק קאַלט —
גײט דער פּאַרעץ אויפן יאַגד,
ווי ער קומט נאָר טיף אין וואַלד —
האַט ער גלײַך אַ קױל געפּאַקט.

טיף אין וואלד, צווישן שטאמען,
פאלט דער פארעץ קאלט פארשטיינט,
און ווי קינדער נאך א מאמען —
האבן ביידע הינט געוויינט.

אז א הינטל איז באליידיקט.

שפילט א הונט זיך מיט א קעצל,
יאגן זיך אין לויף און פאל.
כאפט דער הונט אין מויל א קלעצל
און פארויס — עם שפרינגט דאס קעצל
און צעיאגט זיך מיט א באל.

הויבט זיך אויף אין גאס א ווינטל
און דער דרויסן הויבט אן קילן.
זאגט דאס קעצל צו דעם הינטל:
הינטל, קום אין שטוב זיך שפילן!

איך האב, הינטל, נישט קיין מוירע
איצטער זיך מיט דיר צו שפילן.
און איך האלט: עם איז קיין טוירע
אויסצולערנען זיך צו בילן.

ווערט דאס הינטל שטארק באליידיקט,
שטעלט זיך בילן, וואיעט, קלאגט
און ער יאמערט. אוש, צעווייטיקט,
וואס די קאץ האט אים געזאגט.

קומט אן בערל, קומט אן זיסל,
מיט א טעלער, מיט א שיסל,
שטעלן עס פאר זיי אוועק.
הויבט דאס קעצל אן צו לעקן
און דאס הינטל הויבט אן שמעקן.
נאך צו עסן — ניט קיין לעק.

קומט דער טאמע, קומט די מאמע
און דאס שוועסטערל נעכאמע —
קוקן אלע מיט פארדראם.
גלעטן צארט די שווארצע פליאמע
ביי דעם הינטל אויף דער נאז.

אז די שיסל — ניט גערירט
און דער טעלער — אויסגעליידיקט,
האבן קינדער גלייך דערשפירט,
אז דאס הינטל איז באליידיקט.

זומער.

אויף די פעלדער, אין דעם קארן
איז א ווינט אדורכגעפארן —
דורכגעפארן אין דעם קארן
און געווארן באלד פארלארן.
מיט א הוישענדיקן ניגן
אינם קארן-רויש צעשווומען.
פליט א בין און פרעגט אין זשומען:
ווי איז ווינט אהינגעקומען?
ענטפערן די קארן-בלומען:
אויפן פעלד געבליבן ליגן!

אויף די ביימער פייגל זינגען,
פייגל זינגען, פייגל שפרינגען.
און אין לופט — די שמעטערלינגען,
דרייען זיך אין רונדע רינגען;
פלאטערן אין קרייזן ווייסע,
אלע, אלע, אויף די בלומען,
מיט א הוישען, מיט א זשומען,
מיט די פליגעלעך צענומען.
זעצן זיך די שמעטערלינגען
און די בין דערציילט א מייסע:

אין די שמעט, נישט ווייט פונדאנען.
זו מען פארט אהין מיט באנען.
זענען קינדערלעך פארטנען.
און די זון — זי האט פארשטאנען.
אז די קינדער דארפן מרויט,
און א בייזער ווינט, מיט צארן.
איז אריין דא אין דעם קארן
און דאס ברויט וואלט זיין פארלארן
און א הונגער וואלט געווארן —
קינדער וואלטן ליידן נויט.

האט די זון געלאזן פאלן
גאנצע בינמן זונענשטראלן.
זענען שטראלן העל געפאלן
און דעם ווינט אין רויש באפאלן
און פאריאגט דעם ווינט צום טויט.
איצטער, אויף די פעלדער-ווייסן
וועט מען נעמען קארן שניידן
און א הונגער וועט אויסמיידן,
קינדער וועלן דאך ניט ליידן,
קינדער וועלן האבן-ברויט.

ווינטער.

שנייען אין דער לופט זיך דרייען,
קאלטע ווינטן בלאזן.
א וויסער היישעריק פון שנייען
האט זיך היינט אראפגעלאזן.

שנייען זילבערן און גלאנצן,
דעכער ווייסע — גליען.
ביימער שטייען ווייס אינגאנצן,
ווי זיי וואלטן בליען.

קינדער לויפן פון דער שולע
אינם וועטער, דעם פארשנייטן,
כאפן שנייען הויפנס פולע,
ווארפן איינער אויפן צווייטן.

שטיפן, לאכן אלץ צוזאמען,
ווארפן באלן גיך, ווי ווינטן,
טרעפט עס אלטע, גרויע דאמען
אין די מאנטלען — פונקט פון הינטן.

הויבן דאמען אן צו שרייען.
קינדער נעמען גיך אפציען.
פרוואס נאר אין א רוים, א פרייען
כאפן פייגל, ווען זיי פליען!

קינדער פליען — פייגל פרייע,
דאמען טרייסלען אפ די זאכן.
און ס'איז פאשעם א מעכאיע
הערן קינדער, ווי זיי לאכן.

האַרבעט.

מעג, זיי ווערן גרוי און בלאסער,
ווינטלעך האַרבעטיק קילן.
פול אין גאַרטן, ביי דעם וואַסער,
קינדערלעך זיך שפּילן.

לאַזן שיפעלעך אַרונטער,
טרייבן זיי און יאַגן.
פון די ביימער בראַנז און צונטער
בלעטער אין דער לופט זיך טראַגן.

כעוורע טומלען, שפּרינגען, לויפן,
פויגל זינגען ווען ניט ווען איז
קינדער יאַגן זיך נאָך רייפן
און די יוגנט שפּילט אין מענים.

סיאיז דער הימל בלוי און זויבער,
ערטערווייז — דאָך גרוי ווי בליי.
קינדערלעך, עס קומט אַקטאַבער,
סיגייט אַ שול-יאָר אויף דאָס ניי.

אויס וואקאנסן, פעלדער-שטרעקעס,
אויס דער וואלד און זונען-שיין.
איר וועט, קינדער, מיט די טעקעס
לויפן באלד אין שול - אריין.

הוליעט, שטיפער! טומלט, קינדער!
שטיפט און לאכט געזונטערהייט.
פארן לאנגן, גרויען ווינטער —
קינדער, נעמט זיך אן מיט פרייד.

פּרילינג.

מיאטלינקעס, זשוקעלעך, בינעלעך זשומען:
דער פּרילינג, דער פּרילינג — ער איז שוין געקומען.
לאסטעטשקעס שפּרינגען אויף קנאַספּן, אויף צווייגן,
הויך אין דער לופט די בוציאנען שוין שטייגן.
פון גאַלדענע, וואַרעמע וועלטן זיי קומען,
אין העל-קלאַרער לופט זייער פליגלען צענומען.

עס שפּראַצן אין וועלדעלעך בלעטעלעך פּרישינקע,
בלימלעך — צאַרט-ווייסינקע, פּאַזימקעס זיסינקע.
זיידענע גרעזעלעך, גרינגינקע, טוויאינקע,
שפּראַצן קאַראַשקעלעך געלינקע, בלוויינקע,
עפענען מיילעכלעך שיקער באַטרונקען
און גלאַנצן און לייכטן, זיי גאַלדענע פּונקען.

זינטעלעך ווייען און צערמלען און גלעטן
און מורמלען און רופן און וועקן און בעטן.
עס שפּילן זיך קינדער אין גאַס און אויף הויפּן
און וואַרפּן די פּילקעס, און קייקלען די רייפּן.
עס שטייען די ביימער, אין בליונג פאַרטראַכט
און מורמלען: דערוואַכט, דערוואַכט, דערוואַכט!

פאר א רעגן.

פענסטער בלענדן, ווי צעפלעמט,
שטויבן הויבן זיך אויף וועגן,
פייגל באדן זיך אין זאמד, —
קינדער, עס וועט זיין א רעגן.

ווינמן וועלן נעמען בלאזן;
לאמיר קינדער גיין אהיים.
מיטן קאפ אראפגעלאזן
שטייט אין גארטן יעדער בוים.

קום שוין, פערל, קום שוין, פאיען
לאמיר לויפן אלע גיך,
כיטראג א קליידעלע א נייע,
און אויך, נייע, ווייסע שיד.

איך האב מוירע, און איך ציטער,
איך וועל קומען אפגעצוואנגן,
„פאפא ארבעט שווער און ביטער“,
וועט די מאמע באלד מיר זאגן.

סיווערט שוין טונקעל גרוי דער הימעל,
כמארעם דעקן איין די ברעגן,
אויפגעשטעלט איז יעדעס בלימעל
און זיי ווארטן אויפן רעגן.

און מיר וועלן ווערן גאס.
„קינדער, לאמיר טאן א לויף“,
אלטע דאמען אויפן גאס,
הויבן שוין די שירעמס אויף.

טריפט א רעגנדל.

טריפט א רעגנדל א דינער
ווי צעשטויבטער זילבער-שטויב.
אויף א לאַנקע אויף א גרינער,
גייט ארום א ווייסע טויב.

גיי איך שמיל, מען דארף ניט לויפן
שמעל איך שמיל א יעדן טראַט,
קערענדלעך א גאַנצן הויפן
גיב איך אויפן פעלד א שאַט.

וואַרפט די טויב, די בלויע בליקן
קוקט אויף מיר מיט שרעק און כשאַד,
קומט צו נאַענט, הויבט אן פיקן
פיקט זיך אן די טויב צו זאַט.

קומט צו נאַענט גאַר אן שרעק,
מיט איר דזשוביקל פאַרוקט,
שמעלט זיך אויף מיין האַנט אַוועק,
קוקט אויף מיר און קוקט און קוקט.

שטייט זי אויף מיין אַקסל אויבן,
און זי וואַרקעט, ברומט צו מיר:
קינדער זענען דאָך ווי טויבן,
שרעק איך מיך נישט, קינד, פאַר דיר.

די בין און די בלומען.

שטייט ביי אונדז א בינטל בלומען,
שוועבט אויף אים א ברוינער בין ;
האלט ער שטענדיק אין איין זשומען
און ער טאנצט ארום אן זין.

אין יעדן קנאספעלע באזונדער
שמעלט ער זיך א דא און דארט,
ווי ביי אים וואלט זיין א ווונדער :
זעט, ווי קומט דא בלומען פארט ?

— בלומען ! — הוזשעט ער און שמעקט זיי —
בלומען ווי פון טוי דערוואכט.
בלומען — זשומט דער בין און פרעגט זיי :
ווער האט אייך אהערגעבראכט ?

רויטע בלומען, בלויע בלומען,
געלע בלומען, ווייס און ראז.
זאגט, ווי זענט איר, דא געקומען,
אין דער שטוב אהער, אין גלאז ?

פאנועס בלויע, גלעקלעך געלע,
זאגט, וועך האט אייך אויסגעפליקט?
אויף די סאמעט-פעטלעך העלע
ווערט מײן בינען-הארץ דערקוויקט.

און מיר דאכט זיך, אז איך שוועב איצט
אויפן פעלד, אין בלומען-שטרוים.
איך פארגעס גאר, אז איך לעב איצט
דא אין שטאט, אין ענגן הויז.

נעבן אייך וועל איך דא שוועבן,
פונקט ווי אויף די פעלדער גלייך.
לעבט איר, וועל איך מיט אייך לעבן,
שטארבט איר — שטארב איך אייך מיט אייך.

דער שמעטערלינג און די בלומען.

שיינע רויטע פורפור - רויזן
וואכט שוין אויף פון בלומען - שטרוים.
אויף די פעלדער, אין די גראזן,
אין דעם מארגנס שטילן רויש.

הער איך שוין די פייגל זינגען,
פריילעך, מיט א שוויסטשעריי.
און אין לופט, די שמעטערלינגען
שוועבן שוין אין מארגן - פריי.

סטרעלקעס, בינען הויזשען, זשומען,
גלאנצנדיק אין זון דערוואכט.
נאָר איר רויטע פורפור - בלומען
האלט די קנאָספּן נאָך פארמאכט.

און איר האלט נאָך מיך געפאָנגען
אין אַ רויזן - קנאָספּ פארשפארט,
ווען פארבענקט, אין קארן - זאנגען
מיין געליכטע אויף מיר ווארט.

טויען הויבן זיך צום הימל
און מיין ליבערס צאָר איז גרויס.
אויף אַ בלויער קאַרן - בלימל
וויינט זי אירע אויגן אויס.

מיין געליבטע טראַכט איצט איבער,
אַז איר ליבער איז שוין טויט.
און איך, שמעטערלינג, איר ליבער
ליג פאַרשפּאַרט דאָ שטילערהייט.

און איך קען צו איר ניט קומען.
צו מיין מיאַטלינקע, צו איר.
אַ! איר רויטע פּורפור - בלומען,
מאַכט די קנאַספּע פּריי פאַר מיר.

מאַכט מיך פּריי אין טוי אין ווייסן,
לאַזט מיך שוועבן אויפּדאַסניי.
אַז ניט וועל איך דעם קנאַספּ אויפּרייסן
און אליין זיך מאַכן פּריי!

קלינגל, קלינגל.

קלינגל, קלינגל, קלינגל, קלינגל,
קלינגט ווו ערגעץ ווייט א גלעקל,
שטייט אין פעלד א קליינער יינגל,
קלינגט אין גלעקל, מיט א שמעקל.

שטייען מיידלעך, שטייען אינגלעך,
אין א רונדן קארטאהאד,
איינגעקייטעלט ווי די רינגלעך,
איינגערינגעלט אין א ראד.

אויף די ביימער פייגל זינגען.
פאלן שמראלן, אויפן גראז.
ווען דאס גלעקל הויבט אן קלינגען,
גיבן קינדער זיך א לאזן.

אין א טאנץ אין לופט צעבלאזן.
לאקן, קליידלעך טאנצן מיט,
גיט מען זיך א זעץ אויף גראזן —
ווי די בלומען העל צעבליט.

זאגט א סאָסנע.

זאגט א סאָסנע הויך א שלאַנקע,
פאַכעט מורמלט מיט איר סכאַך:
ביימער, איר זייט אַלע קראַנקע,
און איר רעט ניט צו דער זאַך.

איר שטייט נאַקעט ווי סקעלעטן
פלאַפלט זיך די הערצער אויס,
אַלע ביימער אויף געוועטן,
רוף איך אייך אין פעלד אַרויס.

איך האָב נאָר א גרינעם קעפעל,
און איר ביימער האַלט אין דאַרן
מאַרגן וואַקסט דאָ אויף מיר עפל
און אויף אייך וועט וואַקסן באַרן.

בויגט זיך איין א הויכער אַלעך
און ער נייגט זיך צו די סכאַכן,
ביימער זאגט אַליין, ווי זאל איך,
פון דעם לאַנגן דראַנג ניט לאַכן?

שרייט א קרא.

שרייט א קרא אין לופט צעשפרייט:
קרא, קרא, קרא, קרא, קרא,
איך האב זעער ליב דעם טויט,
איך האב ליב א צייט אזא.

איך האב ליב די טעג פון כוישעך —
שרייט די קרא און פליט פון אויבן,
ניט פאר מיר איז פרילינג, ווייס איך,
פרילינג איז נאר גוט פאר טויבן.

קרא, קרא, שרייט די קרא,
— אויף די דארע ביימער-צווייגן,
איך האב ליב נאָוועמבער גרוי,
ווען די פויגל אלע שווייגן.

אונזער שכינע — באַבע קריינע.

אונזער שכינע באַבע קריינע
קומט אַריין צו אונדז גאַנץ אַפּט.
קומט די באַבע, אונזער שכינע,
ווען דער מאַמע ליגט און שלאַפּט.

ווען די מאַמע זיצט און נייט
און פאַרצערעוועט די זאַקן,
ווען אין גאַס די זון פאַרגייט —
שאַטנאָס פאַלן, זיי דערשראָקן.

זיצן אַלע מיר צוזאַמען.
פּרעגט די מאַמע: ווילט איר מיי?
זאָגט די באַבע צו דער מאַמען:
ניין, אַ דאַנק, ס'איז גוט אַזוי!

גיט די מאַמע מיי מיט קוכן.
קרעכצט די באַבע אַ מינוט,
נעמט דעם קוכן צו פאַרזוכן
און זי זאָגט: ס'איז זעער גוט!

טרינקט די באַבע צוגעביסן.
קייט און סמאטשקעט אן א שיר.
מיט א שמייכל מיט א זיסן
זאגט זי: שמוליק, קום צו מיר!

און פון גלאז, עס גייט א פארע,
קוקט די באַבע, ווי מיט טרערן
און מיט אירע פינגער דארע
נעמט זי גלעטן מיר דעם שטערן.

זאגט זי: שמוליק, קליינער זשוליק! —
און זי האלט דעם טיי אין שלינגען —
— אויב דו ווילסט, מיין ליבער שמוליק,
וועל איך דיר א לידל זינגען!

„ציגעלע, מיגעלע, קאצינקע,
רויטע פאמערטאנצן —
לאכט דער טאטע צו דער מאמען,
גייען די קינדערלעך טאנצן“...

זאג איך: גיט אזעלכע לידער
קינדער ביי אונדז זינגען,
נאָר פון שניידער און פון שמידער
און פון האַמערס און פון רינגען.

ביי אונדז זינגט מען לידער שיינע
פון א סאָכע און א שער,
אייער לידל, באַבע קריינע,
זינגט מען שוין נישט מער . . .

דער באַבעס טיינעס.

רעדט די באַבע מיט אַ ניגן,
ווייך איר קאַל, ווי דורכגעווייקט --
לאַנג נאָך בערל, וועלן ליגן,
דיינע ביכער אויסגעלייגט?

שמענדיק איז דער טיש פאַרנומען,
דו פאַרנעמסט דעם אויבנאָן.
כ'קען אין ערגעץ זיט צוקומען,
כ'קען אין שטוב קיין זאך זיט טאן.

זאג איך: באַבע, ס'איז אַ לעקציע,
וואָס איך לערן פאַר דער שול.
זאָגט די באַבע: לעקציע, שמעקציע,
מאַכסט מיר מיט די לעקציעס דול.

ווען עס איז געווען אַ כידער
גאַנצע טעג צוועק און — אויס,
איצטער לערנט איר קעסיידער,
וואַקסט נאָר גרויסע גאַיעס אויס.

זאג איך, באַבע, ייד און גאַי
ס'איז אַ כיליק דען ביי דיר?
רעד זיט באַבע אַט אַזוי —
אלע זענען גלייך ביי מיר.

דער זידע

שאַטנאָס אויף די ווענט צעשפרייטע,
יאָגן זיך און שפּילן.
אַ פּאַרקלערטער זיצט דער זידע,
ביי אַ סייפּער אינדערשטילן.

פון דעם לאַמפּ די שטרעלן מאַמע,
פאלן אויף די ווענט און טירן.
און די מאַמע און דער טאַטע,
זענען וווּ אַוועק שפּאַצירן.

זיך איך, לערן אַן שום ווילן,
אויף די אויפגאַבן צו קלערן.
איצטער קלער איך אינדערשטילן,
איז נאָר מייסעס גוט צו הערן.

גיי איך צו און פּרעג דעם זידן,
וואָס מיינ טאַטע-מאַמע מיינען.
לאָזן אונז אין שטוב דאָ ביידן,
און ס'איז אומעטיק צום וויינען.

אין זיין באַרד די פינגער וועב, איך.
הויכט דער זיידע אָן צו לאַכן.
— דיר איז אומעטיק אוי נעבעך —
קום איך וועל דיך פריילעך מאַכן.

קום אַהער, מיין כאַכעם אטיק,
קום אַהער מיין קלוגער קאַפּ,
סיגייט ניט טאַמיד אזוי גלאַטיק,
סיגייט אַמאַל אויך באַרג אַראָפּ.

סילעבן גייט ניט ווי מען וויל,
סיפלאַצט אַמאַל אויך דאַס געדולד,
סילעבן איז קיין קינדער-שפּיל,
קום מיין קינד סיאיז ניט דיין שולד.

רעדט דער זיידע שטיל צו זיך —
ביהער זיך איין אין יעדן וואָרט.
סיקייקלט זיך אַ טרער אויף גיך,
אַרונטער אויף זיין ווייסער באַרד.

רעדט דער זיידע האַלב פאַרקלערט
און קושט מיר אין די אויגן
פון זיין האַרץ האַב איך געהערט,
איז אַ זיפּ אַרויסגעפלוין.

און ער נעמט מיך אויפן שוים,
בישפיר זיין באַרד די ווייסע,
און ער זאגט: מיין קינד הער אויס,
הער מיין זון א מייסע.

אמאל איז געווען א מייסע,
א ציגעלע — א ווייסע,
א שעפסעלע — א — רויטע,
און דו מיין זון א שויטע.

לאך איך און דער זיידע אויך,
דער זיידע לאכט מיט מרערן.
שטימען היימיש, שטיל און ווייך, —
מריט פון ווייט זיך הערן.

קוקט דער זיידע, הערט מיסטאמע
ווער עס גייט דאָרט אויף די שטיגן;
קומט דער טאָטע, קומט די מאַמע
און דער זיידע ווערט אַנטשוויגן.

לערן, קינד מיינס, לערן !

— לערנען קינדער און שטודירן,
לאזן ניט קיין צייט פארשווינדן:
וועט זיי שוין דער סייכל פירן,
זיי א שטעקן פירט א בלינדן —

רעדט אזוי צו מיר מין פאפא,
און די אויגן פול מיט גדולע,
ווען ער זעט איך מאך א מאפע,
פארן לימוד אין דער שולע.

אויפן טיש — די העפטן ליגן,
אויבן ברענט דער לאמפ א העלער,
זינגט די מאמע שמיל א ניגן,
און זי וואשט אין קיך די טעלער.

און דער טאטע רעדט אלן ווייטער
פון קולטור און גרויסע מענער.
— איך בין זאגט ער נאר א שניידער,
און דערצו קיין גרויסער קענער.

נאר איד זע דאך אין מיין ראייען:
א נייער ראד איז אויף די אַקסן,
אלטע דוירעס זיך באַפרייען —
נייע יונגע קויכעס וואַקסן!

און דער טאַטע נעמט מיך גלעטן:
— לערן קינד מיינס, לערן, לערן,
לערן זאַלסט מיין אַרט פאַרטרעטן,
זאַלסט אַ גוטער קעמפער ווערן ! !

כאווער בראך.

— אין א מיטן אינדערוואכן —
אין א וואכעדיקער וואך,
קומט אריין צו אונז דער שאכן
אונזער שאכן יונגע בראך.

יונגע בראך ער איז א כאווער,
ארבעט ער אין א פאבריק,
און זיין מויל איז פול מיט גאווער,
ווען ער רעט פון פאליטיק.

זינע אויגן בליצן פלאמען
און זיין שמערן גלאנצט דערשוויצט,
רעט צום טאטן, צו דער מאמען
און ער ווערט אזוי צעהיצט,

ווען ער רעט פון שמרייקן, קאמפן
שרייט ער דעמאלט אזוי הויך,
אז איך מיינ ער קריגט די קראמפן
און עס טוט אים וויי דער בויך.

יעדערער דארף טאן זיין כוילעק
פאר א קעמפנדיקן דאָר,
איך היט אָפּ געטריי און הייליק
די צוויי גרויסע טעג אין יאָר,

שטארק אַזוי, ווי שטאַל געשמידט
טאַמיד אין פּרינציפּ, געטריי,
האַב איך שמענדיק, אָפּגעהיט,
יאָם-קיפּער און דעם ערשטן מאָן.

ווען מיר בלייבן דריי צעזאַמען
נאַכן שאַכענס דייד דערנאָך די יאָר
פרעגט דער טאַטע ביי דער מאַמען:
ווי געפעלט דיר כאַווער בראַך ?

מארשאן דיאבי.

מארשאן דיאבי! מארשאן דיאבי!
ווער שרייט עס, טאמע, אזוי פרי
אלע טאג, די זעלבע צייט?
מיט אן אלט, פארזשאווערט וועגל,
ווי א שיפל אן א זעגל,
קומט ער אן אין הויף און שרייט.

מארשאן דיאבי! מארשאן דיאבי!
ער איז א פרעמדער, ניט פון הי,
מאנער, הייזעריק דערצו.
שטופט דאס וועגעלע מיט שמאמעס,
קען ער ניט ווי אלע טאמעס,
זוכן ארבעט, פונקט ווי דו?

מארשאן דיאבי! מארשאן דיאבי!
ס'איז, מיין זון, א שווערע מי,
ביסט מיין קינד, גערעכט.
ער קען ארבעטן, ווי איך
פאר דער וועלט און אויך פאר זיך,
נאר ער האט קיין ארבעטס-רעכט.

מאמע — עסן!

ווי א שטרוים דעם האלז פארוואַרפן, ליידיק
שטייט די ניי-מאַשין,

קינדער מיט קודראַווע קעפלעך זיצן דריי ביים
מיש, —

א מיידעלע, די עלטסטע, צייכנט אויף א טאוועל
אויס א בין.

א מיידעלע, די יינגסטע, מאַלט אויף א העפט
א פיש.

און דער דריטער, א יונגאַטש, — א באַכער א
יאר זיבן —

שרייט גאר צו דער מאמען: — מאמע, איך —
וויל — עסן. —

די מאמע האט די וועש צום וואַשן נאַר-וואַס
אויסגעקליבן,

האַט זי אינם הונגער אויף א ווילע זיך פאַרגעסן.

גייט די מאמע צו צום קינד און זאגט אים: הער
 מיין זון מיך אויס,
 ליידיק שטייט איצט די מאשין, די פרעס איז קאלט,
 נישטא צום פרעסן, —
 דער מאמע איז ארוועק ווו זוכן ארבעט אין א הויז,
 ווו זאל איך, קינד מיינט, נעמען אויף צום עסן?

 דער מאמע וועט מיט ארבעט קומען, וועלן מיר —
 פרעסן, וועלן מיר נייען,
 די שער וועט שניידן, און די מאשין וועט פליען
 ווי אויף פליגל;
 וועל איך לויפן קויפן ברויט און קעז א פערטל פאר
 איך דרייען —
 און אויך קאנפיטור, מיין זון, א פולן קריגל.

אין הויף.

קום ראַכמילקע, נעם דיין פילקע,
רוף די שוועסטער סאַרע, צילקע,
אלע קומט אַרויס אין הויף.
נעם דעם עמער מיטן דייפל,
און דעם גרויסן „טורעם“ אייפל
אויף מיין אויטאָ אלץ אַרויף.

וואַרעם טוט זיך אָן מיט זאַכן,
גאַר אויף ווייטע, ברייטע שליאַכן
פאַרן מיר אַריין אין פרעסט.
יא, אויף שליאַכן ווייטע, ברייטע,
גאַר אַ פאַן — אַ פאַן אַ רויטע,
קינדער אלע, נישט פאַרגעסט.

קלינג איך אָן ביי אונזער שאַכן,
רוף איך מאַטלען, רוף איך בראַכען.
קלינג איך אָן ביי זיי אין הויז,
קלינגל קלינגל קלינגל - קלאַנג,
קלינג איך אָן און וואַרט נישט לאַנג,
מאַטל. קומט אויף גיך אַרויס.

זאג איך: מאטל, קום אויף גיך.
נעם דיין אויטא באלד מיט זיך,
און דיין קאסקע אויפן קאפ,
לויפן מיר פון אלע שטובן —
און מיר פייפן, און מיר טרובן —
אלע אויפן הויף אראפ.

מאכן מיר א גרויס געשפאן,
ברעטער, אויטאס, ווי א באן,
און מיר פארן מיט אמאל
פארן מיר די גאצע צייט,
און מיר פארן אזוי ווייט,
ביו מיר קומען צום נארד-פאל.

בערגער אייז און בערגער שניי,
זאווערוכעס — א זאוויי,
ווינקן ווייטע קאלטע שטערן,
קוויטשערייען, ברומערייען,
פאקעס ריטשען, פאקעס שרייען,
און עס קריכן ווייסע בערן.

פארן מיר ארום א קרייז,
אין די בערג פון שניי און אייז,
קומען מיר פארמאטערט אן,
בערגער בלישטשען ווי קרישטאל,
ביו מיר קומען צום נארד-פאל
און הענגן אויף א רויטע פאן.

ביסיקלעטן

דיין טאטע איז א סויכער
האנדלט מיט מאשינעס,
איז דיין אויטא ניי, א וויכער
רעדער אויף שפרונזשינעס.

און מיין טאטע, ארבעט'שפעט,
אין סינדיקאט א כאווער,
איז דערפאר מיין ביסיקלעט,
אנאלטער, פול מיט זשאווער.

כאטש איך האב א ביסיקלעט
און דו א נייעס וואגן,
רוף איך דיך אויף א געוועט --
איך וועל דיך איבעריאגן.

כיהאב פון טאטן דאך געהערט
עס קומען נייע צייטן,
אלץ אט דא אויף אונזער ערד,
וועט זיך איבערבייטן.

עם קומען נייע יארן.
איך וועל זיך מיט דיר וועטן,
אלע, אלע, וועלן פארן.
נאר אויף ביסיקלעטן.

אין נאָוועמבער.

אין נאָוועמבער הימלען כמאָרע
ביימער נאָקעט אויפן פעלד,
פאָכן מיט די צווייגן דאָרע,
קוקן אויף דער גרויער וועלט.

מורמלען, שושקען שטיל די ביימער.
גיט אַ בוים אזוי אַ זאָג:
— אַך, עס בענקט זיך דאָך אזוי מיר,
נאָך אַ זומערדיקן טאָג.

איך געדענק דעם לעצטן זומער,
אָך: ווער קען עס גאָר פאָרגעסן,
אויפן פעלד אין גראַז אַרום מיר,
זיינען קינדערלעך געזעסן.

ס'איז אַ פיקניק דאָן געוועזן,
פאר די אלע שטיפער קליינע,
און אַ לערער האָט געלעזן,
פאר די קינדער מייסעס שיינע.

— רופט זיך אפ א בויס א צווייטער :
קלאג ניט ברודער, מאך קיין אייכא,
אויפן פעלד אין זון-פארשפרייטער
אויף די גרינע גראזן ווייכע,

וועט דער זומער שיינען ווידער,
שפראצן וועלן ווידער בלומען
מיט געזאנגען און מיט לידער.
קינדער וועלן ווידער קומען.

אויף פעלדער.

מען נעמט שוין פון פעלדער אַרונטער דעם קארן.
עס ליגן די פעלדער שוין מיד אַפגעשאַרן.
עס ליגן די פעלדער שוין מיד אַפגעשאַרן.
און ס'הענגען אויף ביימער געשטאַרבענע יארן.

און ס'הענגען אויף ביימער געשטאַרבענע יארן.
און ס'ווערן אין וואַרצלען איצט נייע געבאַרן;
פון פלאַכן ווערט טאַלן, פון בערגער ווערט גריבער
און אַלץ ווערט געענדערט און אַלץ שווישט זיך איבער.

אַ בעהיימע אַ שוואַרצע קען האַבן אַ ווייסע.
דער טייך נאָר — ער מורמלט זי זעלביקע מייסע.
דער טייך נאָר — ער פֿליסט אין די גראַזן געדיכטע
און מורמלט, דערציילט אַלין די אַלטע געשיכטע:

אַמאַל איז געוועזן אַ פאַרעץ, אַ רימער,
האַט ער מיט בייטשן געשמיסן די שניטער.
זענען די שניטער געוואָרן גענימער,
און האַבן פאַרברענט זיינע הייזער און גיטער.

א פוסטע נעסט.

אויף א פעלד א טויב א וויסע,
פיקעט קערנדלעך און עסט
און דערציילט מיר אזא מייסע
פון א שטילער טויבן-נעסט.

אויף א הויכן בוים פון אויבן,
זיצן ליבע טויבן צוויי,
און פון אויבן ביידע טויבן,
היטן אפ א טויבן-איי.

האבן זיך צונויפגעקליבן
מאכנעם קראען מיט געשריי,
און די טויבן באלד פארטריבן
אויפגעגעסן זייער איי.

קראען קומען נאר צו רויבן
קומען קראען נאר צו געסט,
פליען דאן אוועק די טויבן
און עס בלייבט א פוסטע נעסט.

א גרום.

ציר, ציר, ציר, ציר! ציר, ציר, ציר!
רופט א פויגל אויף א צווייג.
יינגל, יינגל, קום צו מיר,
זעץ זיך אויפן גראז און שווייג.

דו זאלסט קיינעם נישט לערציילן,
פון נאָר וואָס איך הייס, —
נאָר מיט קינדער קען איך שוילן —
מיינע סוידעס, וואָס איך ווייס,

פון א שטייג בין איך אַנטלאָפן
אינדערפרי אַרויסגעפלוויגן.
קינדער זענען נאָר געשלאָפן,
מיט אַ כאַלעס אויף די אויגן,

און מיין הער, און מיין מאַדעם,
זענען נאָר געווען אין בעט;
פון געשעפטן — מינהאַסטעס,
זוזי ווי טאַמיד נאָר גערעט.

אלע זענען נאך געשלאפן —
שטייט מיין שטייגל אויפן טיש,
ס'איז די דינסט ארומגעלאפן
אין איר האנט — דער פלעדערוויש.

און זי האט גענומען שטויבן
זאכן, מאנטלן, זיידן-שטאפן,
ווער האט זיך געקענט גאר גלויבן,
אז מיין שטייג וועט בלייבן אפן?

איז די דינסט ארויס פון הויז —
קויפן מילך אויף קאווע,
בין איך גלייך פון שטייג ארויס,
אינס און צוויי, קאך האווע.

אפן איז געווען די טיר,
און פון דרויסן ציט דער בלאז,
ציר, ציר, ציר! ציר, ציר, ציר!
און ארויס, איך בין ניטא.

ס'איז מיר נאך א גרויסער שאד,
די קינדערלעך די צוויי,
איך דערצייל דיר איצט א שאד,
אז ס'בענקט זיך מיר נאך זיי.

זייער טאטן, זייער מאמען,
ארט מיך נישט אין פעלד,
שמענדיק האבן זיי צוזאמען
נאר גערעדט פון געלט.

ס'ארט מיך גארנישט זייער טאטן,
נישט זיין בויך, און גראבן קארק,
נאכן הונט דעם קודלעוואטן,
נאך די קינדער בענק איך שמארק.

דא, אין פעלד, אט דא אין טאל,
בענק איך אן א שיר;
אויב דו זעסט זיי ווען אמאל —
הארציק גרייס פון מיר.

בייזע כוואליעס.

פון דעם יאָס די שווימען ווייסע,
שווימען, מורמלען גאַנצע טעג.
און דערציילן אזא מייסע,
אויפן זאָמד דעם שטילן ברעג.

ברענט די זון ביים ברעג און פלאַמט
אין אַ זומער-טאָג אַ העלן.
קינדער שפּילן זיך אין זאָמד,
מאַכן טורעמס און טונעלן.

מאַכן טורעמס, מאַכן שטיגן,
זאָמד אין וואַסער איינגעווייקט.
אויפן ברעג די מענשן ליגן,
ווי די שעפּסן אויסגעלייגט.

שווימט די יוגנט זון-צעשמראַלט,
שווימען, שטיפּן, גאַנצע טעג,
ווערט אַ טומל, אַ געוואַלד,
דודערט אויף דער גאַנצער ברעג.

ביי דעם ברעג עם שטייט אַ סקאַליע,
ווען דער יאַם איז צוגעקומען
איז פון יאַם אַ גרויסע כוואַליע,
צו דער סקאַליע צוגעשווומען.

צוגעשווומען, צוגעקומען,
און אַ פאַטש-געטאַן געשווינט,
צוגעקומען — אַפגעשווומען,
און אַוועקגעכאַפט אַ קינד.

לויפט די מאַמע פון דער ווייט,
ווי מעשוגע אויפן ברעג,
רייסט די האַר פון זיך און שרייט,
שרייט: מיין קינד איז שוין אַוועק.

שרייט, מיין קינד, מיין קליינער פיער-
און איר פאַנים איז אַזש בלאַ,
שרייט: מיין פיער, ניטאָ שוין מער,
מיין קליינער פיער איז שוין ניטאָ.

יאַגט אַ רעטונגס-שיף פאַרויס,
אינעם יאַם, און יאַגט,
און דער יאַם איז ווילד און גרויס,
כוואַליע אויף אַ כוואַליע שלאַגט.

יאגט די שיף פארויס און יאגט,
כוואליעס גיבן זיך א שפאר,
און ביים ברעג די מאמע קלאגט,
און גייט-אויס פאר ווי, און צאר.

בלויט דאס וואסער און עס גרינט,
כוואליעס יאגט, מער און מער,
זוכט אין וואסער, פרוווט געפינט
שעפט ארויס פון יאם א טרער.

און דער יאם איז גרין און בלא,
און די ווייט איז יאם און רוים.
און דאס קינד ער איז ניטא . . .
גיט געפונען אד-האיאם.

און פון דאן — ביי אלע יאמען
מעג די היץ זיין ווי א פלאם, —
אן א טאטן, אן א מאמען
גייען קינדער ניט צום יאם.

אין אַ קוילן-גרוב.

(א מייסעלע)

כיבעט אייך, קינדער, רויק הערט,
אויף די ערטער רויק בלייבן.
ס'איז אַ מייסע, וואָס איז ווערט,
אז מען זאל עס אייך באשרייבן:

ניט פון מייסעס אויסגעטראַכטע
וועל איך, קינדער, אייך דערציילן,
נאַר אַ מייסע פון אַ שאַכטע,
וואו מען גראַכט אַרויס די קוילן.

וואו מען גראַכט אַרויס די קוילן
אין די מינען, טיף פון אונטן,
פירן גנייסע, שוואַרצע היילן,
די טונעלן צו די גרונטן.

אַרבעטער פאַרציען קנויטן,
לייגן אונטער דינאַמיט.
פאַלן ווענט און שוואַרצע פלויטן —
בערג מיט גלאַנציקן גראַניט.

קוילן - גרעבער אין די מינען
ארבעטן אין גרויס געפאר.
טרעפט זיך : וואסער הויבט אן רינען
און א בארג גיט זיך א שפאר.

צי אן אויפרייס גיט גערעטן,
עס געלינגט גיט ווו א קנויט,
ווערט א גאנצע שאכט פארשאטן,
טרעפן הונדערטער דעם טויט.

אויף די הויקערדיקע ווענט,
אינם כוישעך פון דער שאכט,
יעדעס לעמפל טונקל ברענט,
ווי א פונק אינמיטן נאכט.

פירן אייזלען, פירן פערד
קוילן, אַנגעלייגט אויף וועגן,
גיט אזוי ארויס די ערד
אלע טאג א גרויס פארמעגן.

שלעפט אן אייזל פויל א וואַגן,
פלוצלונג בלייבט דער אייזל שטיין,
העלפט קיין טרייבן, העלפט קיין שלאַגן,
ניין, דער אייזל וויל נישט גיין.

נעמט מען צארט דעם אייזל גלעטן,
בעט מען אים מיט גוטע רייד;
העלפט קיין גלעטן, העלפט קיין בעטן
און דער אייזל שטייט און שטייט.

שטייט פארעקשנט און געצילט,
קוקט אין שאכט און שטומט.
עס ווייס אן אייזל און ער פילט,
ווען א קאטאסטראפע קומט.

פלוצלונג, מיט אן אימפעט-לויף,
איז דער אייזל ווילד אנטלאפן.
הערט-זשע קינדער אויס דעם סאף,
וואס אין שאכט האט דאן געטראפן.

סיאיו די שאכטע איינגעפאלן
און מיט וואסער באַלד פארשוומען.
צווישן קוילן, שטיינער, מקאלעס
זענען מענטשן אומגעקומען.

פול מיט וואסער אנגעלאפן
שטייט די מינע, א פארמאכטע.
אזא מייסע האט געטראפן
מיט אן אייזל אין א שאכטע.

קינדער-לאַנד.

(א באַלעס פון אַ יינגלעך)

זעצט זיך קינדער אַלע גלייך,
גענוג אַרומגעלאָפֿן;
עס באַדט זיך שוין די זון אין טייך,
זי גייט זיך לייגן שלאָפֿן.

אויף פעלדער טשווירקעט אַ טשווירקון
און גרילצט פֿאַרנאַכט אין קאַרן;
אַט הויבט זיך אויף פֿון טייך די זון
און ווערט אין וואַלד פֿאַרלאָרן.

עס שמייט דער וואַלד אין ראַזן שייַן —
די זון, זי שייַנט אַנטקעגן.
עס שטראַמט דער טייך, ווי רוימער וויין,
מיט ביימער ביי די ברעגן.

עס טונקלט זיך די ווייט אין בלאַ,
אַ ווינטל הויבט אָן קילן.
קינדער, זעצט זיך אַלע דאָ —
מיר וועלן זיך דאָ שפּילן.

וואס מיר טוען, הערט נאר וואס :
פון אלעף - ביים מיר וועלן ציילן ;
וועמען ס'פאלט דער לעצטער אָס,
וועט אַ מייסעלע דערציילן.

זאָגן קינדער : זייער פיין,
מיר וועלן מאַקע אזוי מאַן
אלע קינדער שטימען איין
און די מייסע הויבט זיך אָן.

צינדן זיך וווּ ערגעץ שמערן,
ליגט די ווייט אין נאַכט צעטיילט.
זיצן קינדער שמיל און הערן —
און אַ יינגעלע דערציילט.

הערן אלע אויס, ווי איינער,
אינם אַונט - שיין, וואָס פּאַלט,
ווי אַ יינגעלע, אַ קליינער,
האַט פאַרבלאַנדזעט אין אַ וואַלד.

זיצט דאָס קינד אין וואַלד אַליין,
אינם ווילדן וואַלד פאַרלאָזן ;
ער פאַרגייט זיך פון געוויין,
ווערט אַנטשלאָפן אויף די גראָזן.

כאלעמט זיך דעם קינד אזוי:
אין א וואלד, אינמיטן וועג,
לויפן ברוינע הירשן צוויי
און יאגן זיך אין וואלד צוועק.

זיצט דאס קינד אליין און זיצט
און ער האט שוין נישט קיין היים מער;
ווערט א שטורעם און עס בליצט,
בליצן פליען אויף די ביימער.

לויפן קרוליקלעך מיט שרעקן,
זוכן וווּ אן ארט, א היים.
וויעוויערקעס מיט ברוינע עקן
לויפן גיך אויף יעדן בוים.

שישקעס פאלן אויף די וועגן,
ביימער וויגן זיך געשווינד.
און עס פאלט אראפ א רעגן
און א שטורעם און א ווינט.

פלוצלונג קריכט ארויס א בער
מיט די לאפעס, גראַב און שווער,
קוקט אהין און קוקט אהער,
שמעקט און ניוכעט מער און מער.

הויבט דאָס יינגל אָן צו כליפן,
לויפן האָט ער ניט וווהין.
טרייסלען אים פון שרעק די ליפן
און ער ווערט אַזש געל און גרין.

זיצט דאָס יינגל אינם רעגן,
פון די בליצן שטאַמען פלאַצן,
און דער בער, אין מיטן וועגן,
זעצט זיך גאַר אַנידער קראַצן.

קוקט דער בער אַרום און לויערט,
בלייבט פאַרווונדערט און דערשטוינט,
זעט: אַ יינגעלע, פאַרטרויערט,
זיצט אַליין אין וואַלד און וויינט.

ברומט דער בער צום קינד אַנטקעגן,
זאָגט צום יינגל: קום אַהער!
וויין ניט, יינגל, האָב קיין שרעקן
איך בין ניט קיין שלעכטער בער.

ברומט דער בער צום קינד פּונווייטן,
קראַצט דערוויילע זיך אין סטאַן;
זעץ זיך אויף מיין רוקן רייטן
קינד, איך וועל דיר גאַרנישט טאָן.

ווערט דאס יינגל מונטער, בראווער,
קומט צום בער שוין גאר אן שרעק;
ווערט שוין מיטן בער א באווער,
היידא, און ער רייט אוועק.

רייט דאס יינגל, רייט און רייט,
רייט דורך גאנצע נעכט און טעג.
רייט דאס יינגל אזוי ווייט,
ביז דער בער שמעלט זיך אוועק.

ליגט א ברייטער, גרינער טאל
אויף א יהויכן בארג — פון אויבן.
שטייט א טורעם פון קרישמאל,
קינדער שמייכלען דורך די שויבן.

מייבן בלויע, ווייסע גענדן
שווימען אין א ווייסער ריי.
ביימער, ווי מיט גרינע פרענדן
ווארפן שאטנם שטיל אויף זיי.

ליגן פעלדער זוניק-העלע,
פליען רויטע שמעטערלינגען.
פייגל גרינע, בלויע, געלע —
אלע אויף די ביימער זינגען.

און פון טורעם פון קרישטאל,
אלע קינדער, מיטאמאל,
אלע, לאכעדיקערהיים,
נעמען אויף דעם גאסע מיט פרייד.

— קום צו, יינגעלע, אהער,
דא, ביי אונדז, איז זעער פיין.
דו קענסט הייסן גיין דעם בער
און מיט אונדז דא וועסטו זיין.

— זעץ זיך, יינגעלע, דא רוען.
דא, אין שאטן פון א בוים,
וועסט דא זעען וואס מיר טוען,
דא איז אונדזער קינדער-היים.

וועסט דא עסן, וועסט דא טרינקען,
ווערן דא מיט אונדז באקאנט;
וועסט צוזאמען מיט אונדז זינגען
אונזער ליד פון „קינדער-לאנד“.

אלע זינגען, טאנצן, שוועבן,
דא, ביי אונדז, איז א מעכאיע.
קינדער זיצן דא און וועבן
פאר דער וועלט אידייען נייע.

זיצן מיר דארט הויך אין טורעם
און מיר זעען זעער ווייט...
זעען מיר: עס קומט א שטורעם
און א שטורעמדיקע צייט.

זעען מיר דורך וואלקנס שטראלן,
אונזער בליק איז אויסגעפרוומט.
מען זאגט: די אלטע וועלט מוז פאלן,
ווי א באל, וואס האט קיין לופט

און א נייע וועלט, א פרייע,
אויפגאנג פון א נייער צייט.
דא, ביי אונדז, איז א מעכאניע
און מיר זעען זעער ווייט...

זאגט דער בער צום קינד מיט פרייד:
— וועסט דא לעבן ווי א סרארע.
זיי דא, קינד, געזונטערהייט
און איך גיי זיך אין מיין נארע.

רייבט דאס יונגל אויס די אויגן,
זעט ער: שטיקלעך בלוען הימל;
ווי א שטראל, איז דורכגעפלוין
דורך זיין קאפ א העלער דרימל.

און דאס קינד איז אליין געזעסן
דארט אין וואלד, אונטערן בוים.
וואלט געזעסן נאך מעסלעסן.
נאר זיין מאמע אינדעתיים.

איז פארוויינט ארומגעלאפן
און געזוכט איר זון מיט שרעק,
ביז זי האט איר קינד געטראפן
מיף אין וואלד, אינמיטן וועג.

אויבן — רויטע, ווי א בלינדער
און פארטרערטע פון געוויין.
און פון דעמאלט גייען קינדער
קיינמאל נישט אין וואלד אליין.

ציעמאדאט
אין פארעם ארעיוו
פונעם ביבליאמעס

38	—	—	—	—	—	זאגט א סאסנע	.21
39	—	—	—	—	—	שרייט א קראץ	.22
40	—	—	—	—	—	אונזער שכינע באַבע קריינע	.23
48	—	—	—	—	—	דער באַבעס טיינעס	.24
44	—	—	—	—	—	דער זיידע	.25
47	—	—	—	—	—	לערן קינד מיינס	.26
49	—	—	—	—	—	כאווער בראַך	.27
51	—	—	—	—	—	מארשאן ד'אבי	.28
52	—	—	—	—	—	מאמע — עסן!	.29
54	—	—	—	—	—	אין הויף	.30
56	—	—	—	—	—	ביסיקלעטן	.31
58	—	—	—	—	—	אין נאָוועמבער	.32
60	—	—	—	—	—	אויף פעלדער	.33
61	—	—	—	—	—	א פוסטע נעסט	.34
65	—	—	—	—	—	ביזע כוואליעס	.35
68	—	—	—	—	—	אין א קוילן-גרוב	.36
71	—	—	—	—	—	קינדער לאַנד	.37

צענטראַלע יידישע ביבליאטעק
אין פּרעסע אַרבייט

Imp. Lantos Fies et Masson, 86, faug. St-Denis, Paris-X